

Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας καὶ Πάσης Ἀνατολῆς

Balamand, τῆ 6ῃ Ἰουνίου 2016

Ἀπόφαση

Στο πλαίσιο της εβδόμης έκτακτης συνεδρίασεως, η οποία παραμένει ανοιχτή από τις 25 Μαΐου ε.έ., συνήλθε σήμερα, Δευτέρα, 6 Ιουνίου 2014, η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου Αντιοχείας, υπό την προεδρία της Αυτού Θειοτάτης Μακαριότητος του Πατριάρχου Αντιοχείας κ. Ιωάννου Γ', με συμμετοχή των Σεβασμιωτάτων Αρχιερέων, για να ασχοληθεί με και να εξετάσει τις πρόσφατες θέσεις των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών περί της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας (εφ' εξής: «Μεγάλη Σύνοδος») και τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, με σκοπό να διαμορφώσει την τελική αρμόζουσα θέση της Αντιοχείας επί της Μεγάλης Συνόδου, λαμβάνοντας υπόψη της το Ανακοινωθέν της Αρχιεπισκοπῆς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἀπὸ 31ης Μαΐου 2016, το οποίο προβλέπει «τὴν σύστασιν, ἀμέσως μετὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον, Ἐπιτροπῆς ἐξ ἀντιπροσώπων ἀμφοτέρων τῶν ἐνδιαφερομένων Ἐκκλησιῶν [τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων], ὑπὸ τὴν συντονιστικὴν εὐθύνην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», με αντικείμενο τὴν προσπάθεια ἐπίλυσης τῆς εἰσπηδήσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων στὴν κανονικὴ ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἀντιόχειας στὸ Κατάρ.

Εξετάζοντας τις θέσεις των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, οι Πατέρες της Συνόδου προέβησαν στις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. δίστανται οι θέσεις μερικών Εκκλησιών σε ό,τι αφορά τα θέματα της ημερησίας διατάξεως της Μεγάλης Συνόδου, μάλιστα δε κάποιες Εκκλησίες απορρίπτουν ορισμένα κείμενα, στη μορφή με την οποία εστάλησαν στη Μεγάλη Σύνοδο, διατυπώνοντας τις θέσεις τους με ρητές επίσημες αποφάσεις των Αγίων τοπικών τους Συνόδων.
2. μερικές Εκκλησίες έχουν ουσιαστικές επιφυλάξεις επάνω σε ορισμένα οργανωτικά ζητήματα, που αφορούν τη Μεγάλη Σύνοδο, αλλά και ως προς το οικονομικό κόστος και τον τρόπο εφαρμογής των συμφωνηθέντων κατά τη Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών (Σαμπεζύ, Ιανουάριος 2016),
3. η Εκκλησία της Βουλγαρίας, στην 1η Ιουνίου 2016, με συνοδική απόφαση, εκφράζει τις επιφυλάξεις της και καλεί την Αυτού Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη να αναβάλει την Μεγάλη Σύνοδο για μεταγενέστερη ημερομηνία με τη συνέχιση της αποτελεσματικής προετοιμασίας για αυτήν, διότι διαφορετικά δεν θα συμμετάσχει,
4. η Εκκλησία της Ρωσίας έλαβε συνοδική απόφαση στις 3 Ιουνίου 2016, με την οποία προτείνει μια προκαταρκτική συνάντηση που να προηγείται της ημερομηνίας συνελεύσεως της Μεγάλης Συνόδου, για την εξέταση των εκκρεμών ζητημάτων και την κατάληξη σε ομοφωνία σχετικά με τις παρατηρήσεις των Εκκλησιών στα συνοδικά κείμενα, καθώς επίσης υπογραμμίζει την ανάγκη να γίνει σεβαστή η αρχή της ομοφωνίας και στην απαραίτητη συμμετοχή όλων των Εκκλησιών στην εν λόγω Σύνοδο,

Επειδή οι Ιεράρχες διαπίστωσαν τα εξής:

1. Ότι οι προτάσεις τροπολογιών και οι επιφυλάξεις της Εκκλησίας της Αντιοχείας σχετικά με τον «Κανονισμόν οργανώσεως και λειτουργίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου» και τη σειρά των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών που πραγματοποιήθηκε στο Σαμπεζύ μεταξύ 21 και 28 Ιανουαρίου του 2016 (σημειωτέον ότι τα δύο αυτά έγγραφα δεν υπεγράφησαν από την Εκκλησία της Αντιοχείας), δεν έχουν ληφθεί υπόψη μέχρι στιγμής, σε αντίθεση με τις συμφωνηθέντες αρχές-θεμέλια στην κοινή Διορθόδοξη συνεργασία, που καθορίστηκαν από τον Μακαριστό Οικουμενικό Πατριάρχη Αθηνάγορα Α΄, από της ενάρξεως των προπαρασκευαστικών εργασιών για την Μεγάλη Σύνοδο, οι οποίες απαιτούν την ομοφωνία των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών σε όλες τις αποφάσεις,

2. Ότι το κείμενο «Το μυστήριο του Γάμου και τα κωλύματα αυτού» εξακολουθεί να ευρίσκεται στην ημερήσια διάταξη της Μεγάλης Συνόδου, παρά το γεγονός ότι δεν υπεγράφη από τις Αγιάτατες Εκκλησίες της Αντιοχείας και της Γεωργίας,

3. Ότι το κείμενο «Η Ορθόδοξος Διασπορά» έχει συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη της Μεγάλης Συνόδου, χωρίς καμία αξιολόγηση της λειτουργίας των Επισκοπικών Συνελεύσεων, αγνοώντας την επανειλημμένως διατυπωθείσα θέση της Εκκλησίας της Αντιοχείας σχετικά με την ανάγκη ειδικής συνάντησης όπου θα αξιολογηθεί η λειτουργία των Συνελεύσεων αυτών και θα διατυπωθούν προτάσεις για κατάλληλες, εκκλησιαστικές λύσεις προτού συνέλθει η Μεγάλη Σύνοδος. Σύμφωνα με τη σχετική απόφαση, οι Συνελεύσεις Αυτές συστήθηκαν με γνώμονα ότι επρόκειτο περί «μεταβατικής τινος καταστάσεως, ήτις καί θά προετοιμάση τό ἔδαφος διά τήν αὐστηρῶς κανονικήν λύσιν τοῦ προβλήματος ... Ἡ τοιαύτη προετοιμασία δέν θά πρέπει νά βραδύνη πέραν τῆς μελλούσης νά συνέλθῃ Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὥστε νά δυνηθῇ αὕτη νά προβῆ εἰς μίαν κανονικήν λύσιν τοῦ προβλήματος» (βλ. ἄρθρο 1.β. της απόφασης περί της Ορθοδόξου Διασποράς της Δ΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διάσκεψης, Σαμπεζύ, 6-12 Ιουνίου του 2009). Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί η λειτουργία αυτών των Συνελεύσεων πριν από τη συνέλευση της προκειμένης Μεγάλης Συνόδου, ούτως ὥστε η τελευταία να μην αντιμετωπίσει ἄμεσα το ζήτημα της Διασποράς και των Επισκοπικών Συνελεύσεων χωρίς καμία προπαρασκευαστική εργασία,

4. Ότι το θέμα «Το εκκλησιαστικό ημερολόγιο και ο από κοινού εορτασμός του Πάσχα» έχει αφαιρεθεί από την ημερήσια διάταξη, παρά τη σημασία του ζητήματος αυτού για τους πιστούς Ορθοδόξους του Πατριαρχείου Αντιοχείας, οι οποίοι αναμένουν από την Καθολική Ορθόδοξη Εκκλησία μια ποιμαντική θέση επ' αυτού,

5. Ότι το κείμενο σχετικά με την αξιολόγηση των υφιστάμενων διαλόγων με άλλους χριστιανούς, το οποίο υποτίθεται ότι θα είχε συσταθεί σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα πριν από τη συνέλευση της Μεγάλης Συνόδου, ὥστε να συμπεριληφθεί στο κείμενο «Σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας προς τον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», δεν έχει ετοιμαστεί και δεν έχει, ἔως τώρα, εκφρασθεί ομοφωνία ὡς προς το περιεχόμενό του,

6. Ότι το κείμενο «Το Αυτόνομον και ο τρόπος ανακηρύξεως αυτού» απαιτεί την ομοφωνία σχετικά με το περιεχόμενό του, προκειμένου να

συμπεριληφθεί, στην τελική του μορφή, στην ημερήσια διάταξη της Μεγάλης Συνόδου,

7. Ότι η έλλειψη πραγματικής και ουσιαστικής συμμετοχής των Ορθοδόξων Εκκλησιών στις προπαρασκευαστικές εργασίες, η αργή λειτουργία της Γραμματείας και η έλλειψη σαφήνειας σχετικά με το πρόγραμμα των συνεδριάσεων της Μεγάλης Συνόδου και τον τρόπο διαχείρισης τους, ως έχει επικρατήσει κατά την τελευταία προπαρασκευαστική φάση, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε παραπαιούσες Συνοδικές συζητήσεις,

8. Ότι η πρόσφατη απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις 31 Μαΐου του 2016, που προτείνει την αναβολή, για μετά την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξου Εκκλησίας, της αναζήτησης λύσης σχετικά με την διαφορά με το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, παραθεωρεί την πρωτοβουλία του Οικουμενικού Πατριάρχου (5 Απριλίου 2016) και τη ανταπόκριση της Αντιοχείας σε αυτήν και παραθεωρεί τη σημασία του ζητήματος και τις επιπτώσεις που έχει στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξου Εκκλησίας, καθώς η Σύνοδος αυτή δεν δύναται να πραγματοποιηθεί ενώ συνεχίζεται η διακοπή της εκκλησιαστικής κοινωνίας μεταξύ των δύο Εκκλησιών, λόγω του ευχαριστιακού χαρακτήρα της Συνόδου. Επιπροσθέτως, η έκδοση της ως άνω απόφασης μαζί με το γεγονός ότι η Σύνοδος ευρίσκεται επί θύραις θέτει την Εκκλησία της Αντιοχείας ενώπιον μιας και μοναδικής απαράδεκτης επιλογής, η οποία συνίσταται στο να πάρει μέρος στην Μεγάλη Σύνοδο χωρίς όμως να δύναται να συμμετάσχει στη Θεία Ευχαριστία, λόγω της αποτυχίας εξεύρεσης οριστικής λύσης στη συνεχιζόμενη εισπήδηση του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων για περισσότερα από τρία χρόνια (βλ. το Ανακοινωθέν της Αγίας και Ιεράς Συνόδου της Αντιοχείας από 1ης Ιουνίου 2016, σχετικά με αυτή τη διαμάχη),

9. Ότι το ζήτημα της παραβίασης από την πλευρά των Ιεροσολυμητών έχει λάβει μια ανησυχητική και επικίνδυνη διάσταση εξαιτίας των ισχυρισμών του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, στην αλληλογραφία του με το Πατριαρχείο Αντιοχείας, ότι και άλλες περιοχές της κανονικής και εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Αντιοχείας υπάγονται στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Και επειδή η Εκκλησία της Αντιοχείας δεν εφείσθη προσπαθειών για τη διατήρηση της Ορθόδοξης ενότητας, την οποία διαφύλαττε και επιβεβαίωνε από την αρχική διατύπωση της ιδέας για την σύγκληση της Μεγάλης Συνόδου κατά το έτος 1961, παραμένοντας πιστή στην προσέγγιση που

δρομολογήθηκε από τον Μακαριστό Πατριάρχη Ηλία Δ΄ και εδραιώθηκε από τον Μακαριστό Πατριάρχη Ιγνάτιο Δ΄, οι οποίοι συνέβαλαν στην πρόοδο των προπαρασκευαστικών εργασιών της Μεγάλης Συνόδου, σήμερα, η Αντιόχεια, στο πρόσωπο του Προκαθημένου αυτής Πατριάρχου Ιωάννου Γ΄, επιμένει σταθερά στη διατήρηση της ενότητας αυτής, με προσοχή και θυσίες.

Επειδή η Εκκλησία της Αντιοχείας, παρότι δεν υπέγραψε στις αποφάσεις της Συνάξεως των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών στο Φανάρι (Μάρτιος 2014), συμμετείχε «κατ' οικονομίαν» στις προπαρασκευαστικές επιτροπές της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ως και στην Ε΄ Προσυνοδική Διάσκεψη στο Σαμπεζύ το 2015, και, μετέπειτα, στη Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών στο Σαμπεζύ 2016. Ύστερα, παρόλο που δεν υπέγραψε τις αποφάσεις της τελευταίας Συνάξεως, συμμετείχε πάλιν «κατ' οικονομίαν» στις εργασίες των προπαρασκευαστικών επιτροπών της Μεγάλης και Αγίας Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, προκειμένου να διευκολύνει την Πανορθόδοξη και κοινή συνεργασία κατά τρόπο θετικό, όπως έκανε τις τελευταίες δεκαετίες, υποκινούμενη από την ελπίδα να διευθετηθούν όλα τα εκκρεμή ζητήματα πριν από τη σύγκληση της Μεγάλης Συνόδου,

Επειδή η Εκκλησία της Αντιοχείας έχει εκτιμήσει τη σημασία του γεγονότος αυτού, του μεγαλύτερου και ομορφότερου στη σύγχρονη ζωή της Εκκλησίας, ετοιμάζοντας μεταφράσεις στην Αραβική γλώσσα για όλα τα προπαρασκευαστικά κείμενα και διαθέτοντάς αυτά στα χέρια όλων των πιστών. Ταυτόχρονα, η Αγία και η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας συνόδευε την προπαρασκευαστική φάση προτείνοντας κατάλληλες τροπολογίες στα κείμενα της,

Επειδή απεδείχθη από τα παραπάνω ότι η σύγκλιση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, που προετοιμάζεται για γενεές, αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες και εξακολουθεί να χρειάζεται περισσότερη προετοιμασία σε σχέση με τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως αυτής και σε σχέση με τις πρακτικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες περί του πώς θα συνέρχεται και θα διαχειρίζονται οι εργασίες της,

Επειδή η Εκκλησία της Αντιοχείας, παρά τις ασφυκτικές κρίσεις που αντιμετωπίζει, τις μεγαλύτερες στην ιστορία της, παρά τις ανθρωπιστικές δυσκολίες και τις συνθήκες διαβίωσης που αντιμετωπίζουν τα τέκνα της, ιδιαίτερα στη Συρία, το Λίβανο και το Ιράκ, δεν εγκατέλειψε καμία προσπάθεια, ούτε χρόνο ούτε προσευχή, προκειμένου να ευοδοθούν και

διευκολυνθούν οι προσπάθειες που αφορούν τη σύγκληση της Συνόδου στις μέρες μας, και να συμμετάσχει σε αυτήν, παρ' όλες τις ανθρωπιστικές και οικονομικές κακουχίες που υφίσταται,

Επειδή, εάν αυτή η Σύνοδος πραγματοποιηθεί ενώ ισχύει η διακοπή της εκκλησιαστικής κοινωνίας μεταξύ δύο Παλαιφάτων Αποστολικών Εκκλησιών, θα υποδηλώσει ότι η συμμετοχή στις συνοδικές συζητήσεις είναι δυνατή χωρίς τη συμμετοχή στη Θεία Ευχαριστία, και κατά συνέπεια θα χάσει το εκκλησιαστικό της χαρακτήρα λαμβάνοντας απλά ένα διοικητικό τοιούτο, σε αντίθεση με τη συνοδική παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας,

Επειδή η Σύνοδος αυτή πραγματοποιείται για να εκφράσει την ενότητα της Ορθοδοξίας και ότι σε αυτό απαιτείται να επικρατήσει η αγάπη και η εν Χριστώ αδελφοσύνη και η μέριμνα για την ποιμαντική φροντίδα του σημερινού ανθρώπου και ότι αυτά οδηγούν στην οικοδόμηση της συναίνεσης και της ομοφωνίας σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μεταξύ όλων των Αυτοκεφάλων Ορθόδοξων Εκκλησιών και την εξασφάλιση της συμμετοχής τους στις εργασίες της Συνόδου και την ομοφωνία στις αποφάσεις της,

Επειδή ο πιστός λαός, αφού μελέτησε την ημερήσια διάταξη και τα κείμενα της Συνόδου, εξέφρασε μεγάλη απογοήτευση, καθώς δεν γίνεται αναφορά στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει, ιδιαίτερα τα ζητήματα της νεολαίας, εξέφρασε δε και την ανησυχία του για την τάση που παίρνει αυτή η Σύνοδος, η οποία παραβιάζει το βασικό όραμα που ευρισκόταν πίσω από την ιδέα της συγκλήσεως αυτής, δηλαδή την αντίσταση από κοινού στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ορθόδοξη Εκκλησία σε αυτές, προκειμένου να δοθεί μια ενωμένη Ορθόδοξη μαρτυρία στον κόσμο σήμερα,

Οι Πατέρες της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Αντιοχείας ομοφώνως απεφάσισαν τα εξής:

1. Να καλέσουν την Αυτού Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη να καταβάλει περισσότερο κόπο προς την κατεύθυνση της ομοφωνίας σε όλες τις επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν από τις Ορθόδοξες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες και που αφορούν την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, κατά τη χρονική περίοδο που μας χωρίζει από την ημερομηνία συγκλίσεως της Συνόδου αυτής. Αν οι προσπάθειες για την επίτευξη

ομοφωνίας φτάσουν σε αδιέξοδο, τότε η Εκκλησία της Αντιοχείας θα καλέσει να αναβληθεί η σύγκλιση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για μεταγενέστερη ημερομηνία, όταν θα επικρατήσουν ειρηνικές σχέσεις μεταξύ όλων των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών και θα εξασφαλιστεί η Ορθόδοξη ομοφωνία περί των θεμάτων της Συνόδου και του Κανονισμού της, αλλά και της διαδικασίας οργανώσεως αυτής,

2. Να μη συμμετάσχει το Πατριαρχείο Αντιοχείας στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο μέχρι να διαλυθούν όλοι οι λόγοι που εμποδίζουν τη συμμετοχή στη Θεία Ευχαριστία κατά τη διάρκεια της Συνόδου, όταν βρεθεί μια οριστική λύση σχετικά με την εισπήδηση του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων στα όρια του Πατριαρχείου Αντιοχείας, η οποία οδήγησε σε διακοπή κοινωνίας με το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων,
3. Να επιβεβαιώσουν για ακόμη μια φορά τη σημασία της συμμετοχής όλων των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο και τη λήψη των αποφάσεων της με την παρουσία και την ομοφωνία πάντων, σύμφωνα με την αρχή της ομοφωνίας, προκειμένου να διαφυλαχθεί η ενότητα της Καθολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας,
4. Να απευθυνθούν σε όλες τις Ορθόδοξες εκκλησίες ενημερώνοντάς αυτές για το περιεχόμενο των θέσεων της Αντιοχείας και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτές,
5. Να καλέσουν τους πιστούς να συμμετάσχουν με την προσευχή τους, μαζί με τους ποιμένες τους, για να εμπνέει το Άγιο Πνεύμα την Εκκλησία, κατά την πορεία της προς την ενότητα, για χάρη της ενωμένης μαρτυρίας για τον Χριστό στον κόσμο.

Σημείωση: Το Αραβικό κείμενο είναι το αυθεντικό και πρωτότυπο.